

1. Slunce pálí na výzkumu

NA OKRAJI VESNICE KDESI VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH SE TOHLE LÉTO DĚJE NĚCO NEOBVYKLÉHO! Starousedlíci to zaregistrovali okamžitě, a ti, kteří vesnicí jen projíždějí, si toho určitě všimnou také.

Kraj pole, na němž právě sklidili do zlatova uzrálé obilí, se proměnil v archeologický výzkum. Od rána je tu vidět skupinu lidí, kterou vede archeolog z Ústavu archeologické památkové péče. Ten má tuhle oblast úředně na starosti. V místě, kde ještě před pár dny stálo vzrostlé obilí, je dnes už na části plochy těžkým strojem odstraněna ornice, ta vrstva černé úrodné hlíny, silná až několik desítek centimetrů. Pod ornici je podloží ze světle okrové jílovité hlíny, které říkáme spraš, a ve které se dobře rýsují barevností odlišné plochy – pravěké objekty s tmavou humusovitou výplní. A v nich už zakleklí brigádníci, kteří vrstvu po vrstvě škrábou hlínu a pečlivě na místě očišťují každý nález, vybírají z jámy odškrabanou zeminu a v přistaveném kolečku pečlivě rozhrabují každou hrudku, která by mohla skrývat něco, co předtím přehlédli. Většinou nacházejí střepy z rozbitých keramických nádob, ale při troše štěstí se objeví i kamenný štípaný nástroj z pazourku nebo jiné dobře štípatelné suroviny nebo dokonce zlomek kamenné sekerky.

Na výzkumu pracují hlavně studenti archeologie, ale také najatí brigádníci – důchodci z vesnice, pro které je práce na výzkumu vítanou příležitostí, jak si trochu přivydělat, ačkoliv odměna není nijak velká.

Jenom kdyby slunce tolik nepálilo! Skoro všichni mají už od prvního dne pěkně ožehlá záda, a tak si je teď už schovávají alespoň tričkem nebo lehkou košilí. Tváře a čela si ale příliš neochrání, a tak jsou většinou červení, jako uvaření raci. Tomáš je na tom úplně stejně. Když v pondělí po ránu poprvé vyrazil na výzkum, ještě se radoval, že se při práci pěkně opálí. Ale když odpoledne vlezl pod sprchu, aby ze sebe smyl celodenní pot a prach, hned věděl, že je zle. Kůže pálila jako čert, a ještě horší to bylo v noci. Ještě že mu teta poradila, aby si vzal s sebou nějaký krém na opalování a hlavně sprej na spáleniny! Hned první noc se mu náramně hodil! Také jí byl vděčný, že ho donutila vzít si aspoň kšiltovku. Nemít nic na hlavě, uhnal by si ošklivý úžeh.

Na zkoumanou plochu, které se říká sonda (asi proto, že je to jako sonda – kukátko do pravěku), i dnes pořádně pere srpnové slunce. Tomáš klečí u jedné pravěké jámy ještě se dvěma staršími

kluky, kteří už studují archeologii v Praze na univerzitě. To je fajn! Řeknou mu při práci spoustu zajímavých věcí!

„Hele, Tome, pořád tě to ještě baví?“ ptá se zvědavě Michal, jeden z těch dvou.

„Jasná věc! Jen by nemuselo tolik pražit to sluníčko,“ odpověděl Tomáš. „V noci jsem skoro vůbec nemohl spát, ležet na zádech bylo utrpení!“

„Jojo, to je holt výzkum, no,“ přidal se k hovoru i druhý z kluků – Martin. „Člověk neví, co je lepší – jestli když je takhle vedro, nebo naopak zima, poletuje sníh a zem je úplně promrzlá. To je potom zase zlatý, když se dá aspoň na chvíli zalézt do maringotky, teda pokud zrovna nějaká na výzkumu stojí.“

„Hele, a už jste někdy našli něco fakt pořádného?“ zajímal se Tomáš.

„No, jestli myslíš hroudu zlata, jak si to tak lidi vždycky o nás myslí, tak to teda ne. Většinou jsou to hlavně střepy, asi jako tady, občas nějaká štípaná nebo broušená – teda jestli už víš, co to znamená.“

„Štípaná nebo broušená co?“

„Kamenná industrie, to znamená pazourkový nástroje nebo kamenný sekerky,“ vysvětlil Martin. „No a pak kosti, většinou zvířecí, a pak taky mazanice.“

„Co je to ta mazanice?“ zeptal se Tomáš, který si samozřejmě hned vybavil jen nějaký nepovedený obraz.

„Hele, to je jednoduchý,“ začal vysvětlovat Michal. „Lidi stavěli domy z kúlů...“

„Ze sloupů! Ty jsi ještě nepsal test ze stavitelství, vid? To bys to schytl,“ rýpl do něj Martin.

„No tak jo, z dřevěnejch sloupů, a stěny vyplétali ohebnými pruty. Na takovou proutěnou stěnu pak naplácali jílovitou hlínu, kterou těžili možná zrovna z takový jámy, kterou

my dneska kopeme. Nejdřív ji ale promísili s vodou a přidali i nařezanou slámu nebo trávu. A nahodili to zvenčí i zevnitř. A stěnu domu měli hotovou. Hlína pěkně vyschla a ztvrdla. Jenže tyhle domy většinou zničil požár a přitom se hlína ve stěnách vypálila, jako třeba keramické nádoby. Pěkně přitom zčervenala. Když se dům po požáru zřítíl a stěny se rozvalily, tak ty ruiny napadaly do dlouhejch jam podél domu. . No a kusy tý vypálený omítky se zachovaly dodnes, podobně jako keramika. Říká se jim mazanice.“

„No jasně!“ vyhrkl Tomáš. „Takže je to vlastně taková pravěká omítka nebo něco jako zbytky pravěkých cihel.“

„Souhlas,“ potvrdil Tomášův závěr Michal.

„Hele, tamhle na okraji plochy právě začíná skrývka. Bude se rozšiřovat plocha, takže se musí odtěžit vrstva ornice,“ upozornil Martin. „Nechceš se tam, Tome, na chvíli podívat? Aspoň si trochu protáhneš záda! A „šéf“ se snad taky čílit nebude.“

